

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.012.02.2020

Pan
Piotr Mielniczyn
Prezes Zarządu
Fundacja „Centrum Pomocy Pokrzywdzonym”
ul. Szewska 3/8
47-400 Racibórz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienne zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.016.2021
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 25 marca 2021 r.

P/20/037 Realizacja zadań Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej –
Funduszu Sprawiedliwości

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja „Centrum Pomocy Pokrzywdzonym” ¹ ul. Szewska 3/8 47-400 Racibórz Regon: 369949304
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Mielniczyn, Prezes Zarządu Fundacji, od 1 marca 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości ² . 2. Wykonywanie umowy nr DFS-II.7211.913.2019 z 16 kwietnia 2019 r. na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, o ile mają one związek z kontrolowaną działalnością
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Artur Stekla, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/193/2020 z 21 lipca 2020 r. 2. Lucyna Mol, Inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/194/2020 z 21 lipca 2020 r. 3. Stanisław Tarnowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/185/2020 z 10 lipca 2020 r. 4. Joanna Paliga, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/225/2020 z 26 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 1-6, 1547-1548)

¹ Dalej: „Fundacja” lub „Fundacja CPP”.

² Dalej: „Fundusz Sprawiedliwości” lub „Fundusz”.

³ T.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Fundacja z naruszaniem postanowień Ogłoszenia o konkursie⁵ oraz Umowy dotacji⁶ realizowała zlecone jej przez dysponenta Funduszu Sprawiedliwości zadania dotyczące pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, a także udzielania pomocy świadkom i osobom im najbliższym.

W Ofercie konkursowej⁷ Fundacji, na podstawie której otrzymała ona ze środków Funduszu Sprawiedliwości dotację celową w kwocie 2,4 mln zł na realizację zadania pod nazwą „Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przesłpstwami”⁸, podane zostały w części nieprawdziwe informacje - zamiast doświadczenia Fundacji wskazano doświadczenie osób planowanych do udziału w Projekcie. Ponieważ doświadczenie oferentów w ramach konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo było istotnym elementem podlegającym ocenie, miało to wpływ na ilość przyznanych punktów w toku oceny ofert, a tym samym decyzję o przyznaniu temu podmiotowi dofinansowania ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

NIK krytycznie ocenia również fakt, że Fundacja gotowość do udzielania świadczeń pomocowych w kształcie opisanym w Ofercie (poza dostępem do mediatora) osiągnęła z kilkumiesięczną zwłoką⁹ w stosunku do terminu rozpoczęcia realizacji Projektu ustalonego Umową dotacji na 16 kwietnia 2019 r., w sytuacji gdy informację o przyznaniu dotacji Fundacja uzyskała już 11 marca 2019 r.

Stwierdzono również niezgodne z Umową wykorzystanie środków dotacji w kwocie 100 944,76 zł (24,4% próby wydatków objętej badaniem) na wydatki, które: nie były zgodne z wytycznymi realizacji Projektu ustalonymi w Ogłoszeniu konkursowym, nie były niezbędne dla realizacji Projektu lub nie były udokumentowane w sposób zgodny z postanowieniami Umowy. To zdaniem NIK daje podstawę do uznania tych wydatków za niespełniające warunków kwalifikowalności.

Ponadto Izba stwierdziła szereg innych naruszeń postanowień Umowy dotacji, które polegały na:

- zaangażowaniu w realizację Projektu jako psychologa osoby nieposiadającej wykształcenia w tym zakresie oraz dwóch innych osób (jako osób pierwszego kontaktu) bez wymaganego doświadczenia;
- podjęciu współpracy (w okresie od 2 do 22 grudnia 2019 r.) przy realizacji części trzech zadań objętych Umową z inną fundacją bez uprzedniego skierowania w tej sprawie wniosku do Ministra Sprawiedliwości jako dysponenta Funduszu oraz bez uzyskania uprzedniej pisemnej zgody dysponenta;
- niezabezpieczeniu do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK¹⁰ świadczeń mediatora, pomimo iż w Umowie deklarowano jego dostępność od 16 kwietnia 2019 r.;
- nieprzekazaniu Śląskiemu Wydziałowi Zamiejscowemu w Katowicach Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej Prokuratury Krajowej i Prokuraturze Regionalnej w Katowicach wymaganej Umową

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formuluje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. Oceniając działalność Fundacji w zakresie, w jakim wykorzystuje ona majątek lub środki państwowe, NIK zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o NIK zastosowała kryteria legalności i gospodarności.

⁵ Ogłoszenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 stycznia 2019 r.

⁶ nr DFS-II.7211.913.2019 z 16 kwietnia 2019 r., dalej: „Umowa dotacji” lub „Umowa”.

⁷ Dalej także: „Oferta”.

⁸ Dalej: „Projekt”.

⁹ Dopiero półtora miesiąca po podpisaniu umowy dotacji Fundacja dysponowała zasobami lokalowymi niezbędnymi do jej realizacji, a kompletowanie kadry trwało cztery i pół miesiąca.

¹⁰ 18 września 2020 r.

dotacji informacji o świadczonej przez Fundację pomocy osobom poszkodowanym;

- niewdrożeniu do stosowania odpowiednich środków organizacyjnych, o których mowa w § 19 ust. 12 Umowy, w zakresie zasad postępowania z danymi osobowymi, w tym ich zbierania, wykorzystywania, utrwalania i przechowywania czego skutkiem było naruszenie zasady minimalizacji danych przetwarzanych w formie elektronicznej, wynikającej z art. 5 ust. 1 pkt c Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych)¹¹ oraz dopuszczeniu do sytuacji, iż skany dokumentacji dotyczącej udzielonej pomocy przechowywano poza Fundacją, naruszając postanowienia § 8 ust. 3 pkt 1 Umowy;
- niezapewnieniu aktualizacji danych informacyjnych publikowanych na współfinansowanej ze środków Funduszu stronie internetowej;
- nieoznakowaniu jednego z sześciu miejsc świadczenia pomocy osobom poszkodowanym w sposób określony Umową.

Zdaniem NIK część z wymienionych wyżej nieprawidłowości, dotyczących nieprzekazania jednostkom prokuratury wymaganych danych, niezapewnienia aktualności części danych publikowanych na stronie internetowej oraz braku wymaganego oznakowania miejsca świadczenia pomocy, mogła ograniczać możliwość uzyskania przez osoby poszkodowane przestępstwem i inne osoby uprawnione dostępu do świadczeń udzielanych przez Fundację.

NIK ustaliła także, że ze wsparcia korzystały w zdecydowanej większości osoby uprawnione, a wydatki kwalifikowalne w Projekcie były należycie udokumentowane i spełniały wymogi art. 21 i 22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹². Fundacja prawidłowo wywiązywała się również z obowiązków sprawozdawczych wobec dysponenta Funduszu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

1. Fundacja została zarejestrowana w KRS 12 kwietnia 2018 r. Jej fundatorem jest osoba fizyczna, fundusz założycielski wynosi 500 zł.

2. Cele statutowe Fundacji takie jak: pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, podejmowanie inicjatyw i działań prewencyjnych jako pomoc krzywdzonym dzieciom i ich rodzinom, pomoc osobom i rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji, przeciwdziałanie cyberprzemocy, upowszechnianie wiedzy oraz świadomości społecznej i obywatelskiej w zakresie sposobów przeciwdziałania przemocy są zbieżne z celami i zadaniami Funduszu.

(akta kontroli str. 9-19)

3. Fundacja od dnia założenia do dnia podpisania Umowy dotacji nie realizowała zadań tożsamyh ani o zbliżonym zakresie tematycznym do zadań powierzonych jej do realizacji na podstawie Umowy. Tym samym wykazane w punkcie II.5. Ofert konkursowych¹³ doświadczenie Fundacji¹⁴ w realizacji zadań określonych ofertą

¹¹ Dz.U. UE.L. z 2016 r., nr 119, poz. 1. Dalej: „RODO”.

¹² Dz.U. z 2019 r., poz. 351 ze zm., dalej: „ustawa o rachunkowości”.

¹³ Z 29 stycznia i 5 kwietnia 2019 r. w sumach kontrolnych 5c86-a911-6520 i c313-44ec-b8e2.

¹⁴ Jako podmiotu składającego ofertę.

(wraz z opisem skali i miejsca dotychczasowego działania) nie odpowiadało stanowi faktycznemu, co zostało szczegółowo opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 37-41, 60-66, 94-106, 1342)

4. W ustalonej Umowie dotacji dacie rozpoczęcia realizacji Projektu (16 kwietnia 2019 r.) Fundacja nie dysponowała zasobem lokalowym i kadrowym przewidzianym¹⁵ do jego realizacji, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Z sześciu lokalizacji wskazanych w Ofercie jako miejsca świadczenia pomocy pokrzywdzonym, Fundacja na dzień 16 kwietnia 2019 r. nie dysponowała pięcioma, a w szóstej nie udzielała pomocy. Fundacja posiadała podpisaną umowę najmu lokalu przeznaczonego na prowadzenie Okręgowego Ośrodka Pomocy Poszkodowanym Przystępstwem w Raciborzu jednak do dnia 4 maja 2019 r. trwał w nim remont, a lokal był faktycznie użytkowany od 6 maja 2019 r.¹⁶. Pozostałych pięć lokalizacji zostało oddanych do dyspozycji Fundacji w okresie od 6 maja do 1 czerwca 2019 r.

(akta kontroli str. 39-40, 108-109, 117-118, 363-364, 731-753, 1281)

Z 22 osób przewidzianych w Ofercie konkursowej do realizacji merytorycznej Projektu, w dniu 16 kwietnia 2019 r. Fundacja posiadała wyłącznie umowy zawarte z Prezesem i członkiem Zarządu Fundacji na wykonywanie zadań Projektu przez osobę pierwszego kontaktu i specjalistę psychologa¹⁷. Umowy z kolejnymi osobami realizującymi Projekt zawierano sukcesywnie od 6 maja 2019 r. do 1 września 2019 r. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych NIK nie zawarto jednak umowy z mediatorem. Ponadto jedna osoba, którą zaangażowano do świadczenia osobom poszkodowanym przystępstwem usług pomocy psychologicznej nie posiadała wymaganego wykształcenia (dyplomu magistra psychologii), a dwie osoby pierwszego kontaktu nie posiadały wymaganego co najmniej rocznego doświadczenia w pracy z osobami pokrzywdzonymi przystępstwem, co zostało szczegółowo opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 96-106, 119-169, 569-582, 670-730, 1343-1353, 1366-1384)

5. Według oświadczenia Prezesa Zarządu, Fundacja uzyskała informację o możliwości ubiegania się o sfinansowanie Projektu ze środków Funduszu z mediów (telewizji i Internetu), a ponadto w listopadzie 2018 r. Zarząd Fundacji wziął udział w spotkaniu informacyjno-szkoleniowym w Ministerstwie Sprawiedliwości¹⁸ w zakresie projektów realizowanych przez dysponenta Funduszu.

(akta kontroli str. 39)

Fundacja uzyskała dotację celową Funduszu w łącznej kwocie 2 412 075,60 zł (na lata 2019-2021) w trybie otwartego konkursu ofert¹⁹ ogłoszonego przez Ministerstwo w dniu 18 stycznia 2019 r.²⁰ Oferta konkursowa Fundacji została złożona w terminach wynikających z treści Ogłoszenia o konkursie²¹.

(akta kontroli str. 67, 81, 87-93, 215-217)

¹⁵ W pkt II.6 i pkt III Oferty z 28 stycznia 2019 r. i jej korekty z 5 kwietnia 2020 r.

¹⁶ Data faktycznego uruchomienia Okręgowego Ośrodka Pomocy Poszkodowanym Przystępstwem.

¹⁷ Osoba ta mogła równocześnie świadczyć usługi osoby pierwszego kontaktu.

¹⁸ Dalej także: „Ministerstwo”.

¹⁹ Nr LXVIII.

²⁰ <https://arch-bjp.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/fundusz-sprawiedliwosci/pomoc-pokrzywdzonym/konkursy-2019---2021/news,14501,lxviii-otwarty-konkurs-ofert-na-lata-2019-2021-.html>.

²¹ Wersja elektroniczna o sumie kontrolnej 5c86-a911-6520 w dniu 28 stycznia 2019 r. w serwisie teleinformatycznym „Witkac” (<https://www.witkac.pl/strona>) a wydrukowana wersja oferty w dniu 29 stycznia 2019 r. w siedzibie Ministerstwa.

Oferta konkursowa Fundacji wymagała uzupełnienia. Fundacja w wyznaczonym przez Departament Funduszu Sprawiedliwości²² w Ministerstwie terminie dostarczyła brakujące załączniki, tj. odpis z KRS oraz kopie Statutu Fundacji i wyciągu z rachunku bankowego Fundacji zawierającego klauzulę informacyjną o zwolnieniu z wymogu podpisu tego dokumentu.

(akta kontroli str. 172-176, 185-204, 214)

Członkowie Zarządu Fundacji w złożonej Ofercie zawarli oświadczenie, że wszystkie podane w niej informacje są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym oraz że Fundacja dysponowała odpowiednią minimalną kwotą wkładu pieniężnego na współfinansowanie Projektu.

(akta kontroli str. 94-171)

Fundacja uzyskała informację o przyznaniu jej dotacji w dniu 11 marca 2019 r.²³ Do dnia zawarcia Umowy dotacji Fundacja trzykrotnie modyfikowała Ofertę wraz z załącznikami i przekazywała je do Ministerstwa²⁴. Modyfikacji uległ m.in. zadeklarowany numer i stan finansowy pomocniczego rachunku bankowego Fundacji. Ponadto pismem z 8 marca 2019 r. Departament wniósł o skorygowanie Oferty Fundacji w części dotyczącej opisu zaplanowanych do osiągnięcia rezultatów i produktów zadania i planowanego poziomu osiągnięcia rezultatów i produktów wraz ze sposobem ich monitorowania. W wyniku tego wezwania Fundacja zmieniła treść Oferty w taki sposób, iż w wierszu *Liczba osób, do których fundacja dotrze dzięki mediom* wpisano wartość odpowiadającą 8000 osób i zadeklarowano monitorowanie tego wskaźnika na bieżąco przez osoby pierwszego kontaktu i Koordynatora Projektu (w pierwotnej ofercie wskaźnik ten ustalono na 50% liczby osób korzystających ze wsparcia).

(akta kontroli str. 93, 114, 1361)

Po zawarciu Umowy dotacji Oferta Fundacji była modyfikowana siedmiokrotnie. Zmiany dotyczyły m.in. adresu siedziby Fundacji w Raciborzu; miejsca przechowywania dokumentacji Projektu; lokalizacji i opisu głównego miejsca jego realizacji (Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Raciborzu); nowego umiejscowienia dwóch Lokalnych Punktów Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem; aktualizacji danych osobowych członka zarządu Fundacji; danych (osobowych oraz dotyczących wykształcenia i doświadczenia zawodowego) o zasobie kadrowym przewidywanym do zaangażowania przy realizacji zadania; godzin otwarcia i osobistego świadczenia pomocy w biurze Ośrodka i w Lokalnych Punktach oraz opisu zaplanowanych do osiągnięcia rezultatów zadania i planowanego poziomu osiągnięcia rezultatów. Wprowadzanie zmian do Oferty celem uzyskania ich akceptacji przez Departament odbywało się zgodnie z postanowieniami §1 ust. 6 Umowy.

(akta kontroli str. 181-213, 256-338)

6. Przedmiotem Umowy dotacji jest finansowanie środkami Funduszu Sprawiedliwości udzielanej przez Fundację pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i osobom im najbliższym oraz udzielanie pomocy świadkom i osobom im najbliższym, w sposób zgodny z warunkami realizacji zadania określonymi w Ogłoszeniu o konkursie z 18 stycznia 2019 r. W ramach pomocy osobom pokrzywdzonym i ich najbliższym Fundacja, zgodnie z Ofertą, zobowiązała się do realizacji 13 z 20 szczegółowych świadczeń (zadań) wymienionych w Ogłoszeniu konkursowym²⁵: 1) organizowania i finansowania pomocy prawnej,

²² Dalej: „Departament”.

²³ Pismo MS nr DFS.II.7211.913.2019 z 8 marca 2019 r. o zakończeniu oceny merytorycznej Oferty.

²⁴ Elektronicznie i papierowo.

²⁵ Wymagana była realizacja co najmniej 8 zadań.

w tym alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów; 2) organizowania i finansowania pomocy tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika w celu udzielenia pomocy prawnej; 3) pokrywania kosztów związanych z psychoterapią, pomocą psychiatryczną lub psychologiczną; 4) organizowania i finansowania pomocy udzielanej przez osobę pierwszego kontaktu; 5) pokrywania kosztów świadczeń zdrowotnych, lekarstw²⁶, wyrobów medycznych, w tym materiałów opatrunkowych, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych, w zakresie niezbędnym w procesie leczniczym doznanego uszczerbku na zdrowiu wynikającego z przestępstwa lub jego następstw; 6) pokrywania kosztów związanych z opieką nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych prowadzonych przez gminy w oparciu o przepisy ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3²⁷; 7) organizowania i finansowania szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywania kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe; 8) pokrywania kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia; 9) finansowania przejazdów środkami komunikacji publicznej lub pokrywanie kosztów transportu związanych z uzyskiwaniem świadczeń i regulowaniem spraw określonych w pkt 1-10; 10) pokrywania kosztów żywności lub bonów żywnościowych; 11) pokrywania kosztów zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej; 12) finansowania kosztów zorganizowanego wyjazdu uprawnionego małoletniego; 13) finansowania kosztów wyjazdu: a) osoby uprawnionej wraz z małoletnim, nad którym sprawuje pieczę, b) uprawnionego małoletniego wraz z osobą, pod której pieczę pozostaje, podczas którego udzielana będzie pomoc, o której mowa w pkt 3)²⁸. W ramach pomocy świadkom i im najbliższym dotacja została przyznana na organizowanie i finansowanie pomocy tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika w celu udzielenia pomocy psychologicznej oraz na pokrywanie kosztów związanych z pomocą psychologiczną, w tym organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osobę pierwszego kontaktu.

Umowę dotacji zawarto na okres od daty jej podpisania tj. 16 kwietnia 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. Umowa dopuszczała możliwość rozpoczęcia realizacji poszczególnych zadań Projektu i pokrycia ich kosztów ze środków dotacji, zgodnie z Ofertą, począwszy od 1 lutego 2019 r., z czego Fundacja nie skorzystała.

(akta kontroli str. 95, 119-169, 215-218, 475-476)

W realizację Projektu w okresie od 16 kwietnia 2019 r. do końca lipca 2020 r. zaangażowanych było łącznie 16 przedsiębiorców (osób prowadzących działalność prawniczą, doradcą, leczniczą - psychiatryczną, psychoterapeutyczną i psychologiczną) oraz 10 osób fizycznych, zaangażowanych przez Fundację na podstawie umów zlecenia celem realizacji świadczeń specjalisty (prawnika, psychologa i psychoterapeuty) i obowiązków osób pierwszego kontaktu.

Fundacja od grudnia 2019 r. do maja 2020 r. powierzyła - bez zawarcia w tej sprawie pisemnej umowy lub porozumienia - realizację zadań wsparcia udzielanego osobom uprawnionym w formie pokrywania kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia; pokrywania kosztów żywności lub bonów żywnościowych i pokrywania kosztów zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej (trzech częściowych zadań, wskazanych w § 4 ust. 1 pkt 10, 14 i 15 Ogłoszenia), innej jednostce niezaliczanej do sektora finansów publicznych i nie działającej w celu osiągnięcia zysku - fundacji prowadzącej działalność na terenie województwa opolskiego. Od 2 do 22 grudnia 2019 r. współpraca pomiędzy ww. dwoma Fundacjami odbywała się bez wymaganej uprzedniej zgody bądź

²⁶ W zakresie, w którym lek nie podlegałby refundacji lub w części, w której nie jest refundowany.

²⁷ Dz. U. z 2020 r., poz. 326 i 568.

²⁸ Tj. Psychoterapia, pomoc psychiatryczna lub psychologiczna.

akceptacji ze strony dysponenta Funduszu²⁹, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 74, 230-231, 525-529, 534-540, 659)

W okresie od 17 marca do 1 czerwca 2020 r. działalność Fundacji uległa częściowemu zawieszeniu. Zgodnie z informacją znajdującą się na stronie internetowej Fundacji w ww. okresie nie były czynne: Okręgowy Ośrodek Pomocy Poszkodowanym Przystępstwem w Raciborzu oraz Lokalne Punkty Pomocy w Rybniku, Żorach, Wodzisławiu Śląskim i w Nowej Wsi. Funkcjonował jedynie Lokalny Punkt Pomocy w Jastrzębiu Zdroju - w poniedziałki od godz. 16:00 do godz.20:00. Poinformowano też o całodobowym funkcjonowaniu dwóch telefonów do osób pierwszego kontaktu Fundacji oraz o ogólnopolskiej telefonicznej Linii Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem. Zgodnie z informacją możliwe było również udzielanie pomocy przez specjalistów za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Zawieszenie osobistego przyjmowania interesantów w punktach pomocy pokrzywdzonym oraz przez specjalistów było zgodne z wytycznymi dysponenta Funduszu w sprawie działalności jednostek realizujących zadania ze środków Funduszu w czasie trwania zagrożeń związanych z COVID-19³⁰.

(akta kontroli str. 565-568, 669)

7. W opisie trwałości siedmiu przewidzianych do osiągnięcia rezultatów Projektu³¹ wskazano, że zaoferowana kompleksowa, szybka, interwencyjna i długotrwała pomoc udzielona uprawnionym osobom pozwoli im wyjść z bardzo trudnej sytuacji związanej z pokrzywdzeniem i poczucia bezradności, wzmocnić ich pewność siebie, usamodzielnić na przyszłość oraz pomóc w rozwiązaniu ich problemów. We wszystkich kategoriach rezultatów wymagany był ich bieżący monitoring prowadzony przez osoby pierwszego kontaktu i Koordynatora Projektu.

W Fundacji nie dokumentowano monitorowania rezultatów prowadzonych działań. Według wyjaśnień Koordynatora Projektu monitoring polegał głównie na bieżącej analizie dokumentacji wnioskowej, przeprowadzaniu bieżących rozmów z osobami pierwszego kontaktu i specjalistami oraz na naradach członków Zarządu Fundacji z Koordynatorem i osobą odpowiedzialną za sprawy księgowe.

(akta kontroli str.113-114, 116-117, 471-474, 1330-1332)

8. Według zapisów zawartych w pkt II.8.e Oferty konkursowej realizacja zadania ma wpłynąć na zminimalizowanie obszaru problemowego - wskazanego w pkt II.8.a Oferty³² poprzez stworzenie kompleksowego systemu pomocy osobom pokrzywdzonym i zaoferowanie im możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej lub wsparcia socjalnego, w tym poza godzinami funkcjonowania innych instytucji świadczących pomoc. Świadczone wsparcie ma także na celu wyjście z trudnej sytuacji kryzysowej osób nim objętych i doprowadzenie do rozwiązania ich problemowych spraw. Realizowane przez

²⁹ W dniu 23 grudnia 2019 r. Fundacja uzyskała wiadomość mailową, w której przedstawiciel dysponenta Funduszu wyraził zgodę na pokrywanie kosztów zakwaterowania osób pod warunkiem opłacania części kosztów z dotacji i zapewnienia ww. pomocy tymczasowo.

³⁰ Pismo nr DFS.124.1.2020 z 12 marca 2020 r.

³¹ Wymienionych w pierwszej tabeli w punkcie II.8.f Oferty konkursowej: (1) Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa oraz położenia pokrzywdzonych i osób im najbliższych w stosunku do sprawców (w wyniku udzielonej pomocy prawnej); (2) wzmocnienie poczucia pewności siebie, wyjście z poczucia bezradności oraz osiągnięcie samodzielności w dalszym radzeniu sobie w trudnej sytuacji (w wyniku pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i psychiatrycznej); (3) wzmocnienie możliwości usamodzielnienia się i wyjścia z kryzysu, uchronienie od zapaści finansowej (dzięki przekazanej pomocy materialnej); (4) liczba osób, do których fundacja dotrze dzięki mediom; (5) liczba osób pokrzywdzonych przestępstwem, którym zaplanowano udzielenie pomocy przez cały okres realizacji zadania (w latach 2019-2021); (6) liczba świadków, którym zaplanowano udzielenie pomocy przez cały okres realizacji zadania (2019-2021); (7) liczba osób najbliższych, którym zaplanowano udzielenie pomocy przez cały okres realizacji zadania (2019-2021).

³² Istnienie osób pokrzywdzonych będących na ogół osobami bezradnymi, osoby, które nie potrafią sobie pomóc i nie wiedzące, gdzie mogą udać się po pomoc. Osoby te wymagają nie tylko specjalistycznego poradnictwa ale również bardzo często wsparcia materialnego i osoby pierwszego kontaktu.

Fundację zadania Projektu są spójne z celami Funduszu³³ w zakresie pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i osobom im najbliższym oraz świadkom przestępstwa i ich najbliższym³⁴, jednak dopiero od 1 września 2019 r.³⁵ ich zakres (poza dostępem do mediatora) był zgodny z Ofertą i Umową.

(akta kontroli str. 39-40, 113, 215-217)

9. Zarząd Fundacji terminowo poinformował o świadczonej przez Fundację pomocy właściwe miejscowo: sąd apelacyjny, sądy okręgowe i rejonowe, prokuratury okręgowe i rejonowe oraz wszystkie komendy powiatowe Policji z terenu, na którym realizowane jest zadanie, określone w Umowie.

Jednocześnie Fundacja nie przekazała wymaganej informacji Śląskiemu Wydziałowi Zamiejscowemu w Katowicach Departamentu do Spraw Przeszłości Zorganizowanej Prokuratury Krajowej oraz Prokuraturze Regionalnej w Katowicach, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 762-764)

W Okręgowym Ośrodku Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłości i w Lokalnych Punktach Pomocy dostępność świadczeń wskazanych w Umowie dotacji i Ofercie konkursowej³⁶ była zapewniona od 1 września 2019 r. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych Fundacja nie zapewniła możliwości korzystania z alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów (świadczeń mediatora), co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 103, 119-126, 1321)

Okręgowy Ośrodek Pomocy Poszkodowanym Przeszłości od dnia jego uruchomienia realizował zadania w wymiarze czasowym wynikającym z Umowy. Osoby uprawnione³⁷ miały zapewniony bezpośredni (osobisty) dostęp do pomocy osoby pierwszego kontaktu³⁸ oraz do pomocy specjalistów³⁹ (za wyjątkiem mediatora). W ramach Okręgowego Ośrodka funkcjonował także całonocny dyżur telefoniczny, w tym w niedziele i święta, realizowany w 2019 i 2020 naprzemiennie przez cztery osoby pierwszego kontaktu⁴⁰, za pośrednictwem dwóch numerów telefonicznych. W każdym Lokalnym Punkcie Pomocy pokrzywdzeni przestępstwem oraz osoby im najbliższe mieli zapewniony dostęp do osoby pierwszego kontaktu w wymiarze 4 godzin tygodniowo⁴¹ w różnych dniach oraz do pomocy udzielanej przez specjalistów⁴² (z wyjątkiem mediatora) w dniach i godzinach otwarcia Punktów, na zasadach zgodnych z § 1 ust. 12 Umowy.

(akta kontroli str. 77, 215-217, 419, 441-442, 670-674)

³³ Określone w art. 43 § 8 pkt 1 i 2a) ustawy *Kodeks karny wykonawczy* oraz w § 36 i § 37 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (Dz.U. z 2019 r. poz. 683).

³⁴ W zakresie pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, psychiatrycznej, prawnej oraz materialnej.

³⁵ Tj. od dnia zawarcia umowy zlecenia dotyczącej świadczenia usług pomocy specjalisty (psychologa i psychoterapeuty).

³⁶ Za wyjątkiem świadczeń mediatora. Oferta obejmowała również zapewnienie pomocy tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika w celu udzielenia pomocy prawnej - w razie wystąpienia takiej potrzeby, która według Prezesa Zarządu Fundacji dotychczas nie wystąpiła. Prezes Zarządu wyjaśnił, że realizację tego świadczenia zabezpieczono na podstawie uzyskania ustnej deklaracji osoby, która posiada takie uprawnienia.

³⁷ Do uzyskania pomocy.

³⁸ Stawka wynagrodzenia za wykonanie umowy zlecenia wynosiła od 33,90 do 40 zł brutto za 1 godzinę zegarową dyżuru osobistego.

³⁹ Stawka wynagrodzenia za wykonanie umowy zlecenia wynosiła od 127 do 150 zł brutto za godzinę zegarową konsultacji specjalisty.

⁴⁰ Dyżur telefoniczny polegający na całonocnej gotowości osoby pierwszego kontaktu do odebrania telefonu i udzielenia konsultacji wykonywali wszyscy członkowie Zarządu Fundacji oraz dodatkowo osoba spokrewniona z osobą wykonującą inne zadanie w ramach realizacji Projektu. Stawka wynagrodzenia za wykonanie umowy zlecenia wynosiła od 16,95 zł do 20 zł brutto za 1 godzinę zegarową dyżuru telefonicznego.

⁴¹ W czterech punktach w godzinach popołudniowych a w jednym w godzinach przedpołudniowych.

⁴² Po uprzednim umówieniu.

Miejsca, w których pełnione były dyżury osób pierwszego kontaktu zlokalizowano w budynkach ogólnie dostępnych, do których był zapewniony dogodny dojazd⁴³. W pomieszczeniach zapewniona została dyskrecja osobom poszkodowanym, świadkom i osobom im najbliższym. Miejsca świadczenia pomocy były oznakowane tablicą o współfinansowaniu działalności Ośrodka i Punktów ze środków Funduszu, jednakże w przypadku Punktu w Nowej Wsi stwierdzono niewłaściwe oznakowanie tego miejsca. Informacje o realizowanym przez Fundację Projekcie zamieszczone były na stronie internetowej (finansowanej ze środków Funduszu), z tym, że część tych danych była niezgodna ze stanem faktycznym. Powyższe opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 420-445, 468-470)

W okresie od 8 maja 2019 r.⁴⁴ do 30 czerwca 2020 r. do Fundacji złożonych zostało łącznie 199⁴⁵ wniosków o udzielenie pomocy w ramach środków z Funduszu Sprawiedliwości, z tego 169 wniosków dotyczyło osób pokrzywdzonych, osiem wniosków dotyczyło osób najbliższych, jeden dotyczył świadka a 21 - osób nieuprawnionych⁴⁶. W ramach działalności Punktów Pomocy Pokrzywdzonym najwięcej wniosków - 153 (tj. 76,9%) złożono w Okręgowym Ośrodku w Raciborzu, 19 (9,5%) w Punkcie w Wodzisławiu Śląskim, 10 (5,0%) w Jastrzębiu Zdroju, 8 (4,0%) w Rybniku, 7 (3,5%) Żorach i 2 (1,0%) w Nowej Wsi.

Poziom realizacji produktów Projektu, zaplanowanych⁴⁷ na 2 lata i 11 miesięcy, wg stanu na 30 czerwca 2020 roku przedstawiał się następująco - od 8 maja 2019 r. Fundacja udzieliła pomocy prawnej 103⁴⁸ osobom (51,5%), pomocy psychologicznej⁴⁹ 115⁵⁰ osobom (57,5%), 12⁵¹ osobom pokryła koszty czasowego zakwaterowania (10,0%), 86⁵² osobom (28,7%) pokryła koszty żywności lub bonów żywnościowych, 86 osobom (43,0%) pokryła koszty zakupu odzieży i środków czystości, sfinansowała koszt zorganizowanego wyjazdu jednego (6,7%) uprawnionego małoletniego.

Nie realizowano następujących zadań ujętych w Ofercie konkursowej:

- organizowanie i finansowanie pomocy tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika w celu udzielenia pomocy prawnej skierowane do dwóch osób;
- pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych⁵³ skierowane do 50 osób,

⁴³ W tym środkami transportu publicznego.

⁴⁴ Dzień złożenia pierwszego wniosku o pomoc.

⁴⁵ W I półroczu 2019 r. złożonych zostało 30 wniosków; w II półroczu 2019 r. złożone zostały 72 wnioski oraz w stosunku do 16 wniosków pomoc była kontynuowana z I półrocza 2019 r.; w I półroczu 2020 r. złożonych zostało 97 wniosków oraz w stosunku do jednego wniosku z I półrocza 2019 r. i 21 wniosków z II półrocza 2019 r. pomoc była kontynuowana w I półroczu 2020 r.

⁴⁶ Pomoc osobom nieuprawnionym kończyła się na konsultacji osoby pierwszego kontaktu i ograniczała się do propozycji udania się do innych instytucji i punktów pomocy, gdzie osoby te mogłyby uzyskać nieodpłatne wsparcie.

⁴⁷ Według Oferty, strony 23-25.

⁴⁸ Z tego w I półroczu 2019 r. 21 osób, którym udzielono 27,5 godziny porad prawnych, w II półroczu 2019 r. 52 osoby (w tym 10 osób stanowiło kontynuację z I półrocza 2019 r.), którym udzielono 114,5 godzin porad prawnych, w I półroczu 2020 r. 49 osób (w tym 1 osoba stanowiąca kontynuację z I półrocza 2019 r. i 8 osób kontynuowane z II półrocza 2019 r.), którym udzielono 94,5 godziny porad prawnych.

⁴⁹ I/lub psychiatrycznej i/lub psychoterapeutycznej.

⁵⁰ Z tego w I półroczu 2019 r. 18 osób, którym udzielono 30,5 godziny porad psychologicznych/psychiatrycznych/psychoterapii, w II półroczu 2019 r. 35 osób (w tym 4 osoby kontynuujące pomoc z I półrocza 2019 r.), którym udzielono 86,5 godziny porad specjalistycznych, w I półroczu 2020 r. 71 osób (w tym 5 osób kontynuujących pomoc z II półrocza 2019 r.), którym udzielono 157 godzin porad specjalistycznych.

⁵¹ Z tego w II półroczu 2019 r. 9 osób oraz w I półroczu 2020 r. 12 osób (z tego 11 osób kontynuujących pomoc z II półrocza 2019 r.).

⁵² Z tego w II półroczu 2019 r. 33 osoby (które złożyły wnioski w I i II półroczu 2019 r.) i 62 osoby w I półroczu 2020 r. (w tym 9 osób kontynuujących pomoc na podstawie wniosków złożonych w II półroczu 2019 r.).

⁵³ Lekarstw, wyrobów medycznych, materiałów opatrunkowych oraz środków pomocniczych w zakresie niezbędnym w okresie leczenia w wyniku doznanego uszczerbku na zdrowiu w wyniku pokrzywdzenia.

- pokrywanie kosztów związanych z opieką nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych prowadzonych przez gminy skierowane do 20 osób;
- organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe skierowane do 20 osób;
- finansowanie przejazdów środkami komunikacji publicznej lub pokrywanie kosztów transportu związanych z uzyskiwaniem świadczeń skierowane do 30 osób,
- finansowanie kosztów wyjazdu osoby uprawnionej wraz z małoletnim nad którym sprawuje pieczę⁵⁴ skierowane do 10 osób.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że brak osiągnięcia wskaźników realizacji projektu związany był z brakiem osób zgłaszających się po pomoc, z przyczyn niezależnych od Fundacji. Prezes Zarządu Fundacji wskazał, że podejmowane były działania promocyjne, które polegały m.in. na: wywiadach w portalach informacyjnych i radiu, kolportażu ulotek, funkcjonowaniu punktu informacyjnego podczas Jarmarku Władysławowskiego w Żorach, współpracy z lokalnymi parafiami.

(akta kontroli str. 805-806, 870, 890-893, 934-935, 1107-1008, 1280)

Z próby 28 zbadanych spraw⁵⁵, w 27 przypadkach pomocy udzielono osobom uprawnionym (w tym 21 wniosków dotyczyło osób pokrzywdzonych przestępstwem i sześć - osób najbliższych) a w jednym przypadku - osobie nieuprawnionej (uczestnikowi wykroczenia drogowego), co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

60,7% wniosków z próby objętej szczegółowym badaniem związanych było ze zjawiskiem przemocy domowej⁵⁶.

(akta kontroli str. 1088, 1153-1179, 1205-1218)

W wyniku badania próby wniosków stwierdzono, że udzielanie świadczeń pomocowych⁵⁷ było prawidłowo udokumentowane. Fundacja prowadziła dokumentację rzeczową składającą się z wniosku⁵⁸ o udzielenie pomocy („Część A”) oraz załączników tj. „Części B”, w której umieszczane były m.in. dane o udzielonej pomocy, jej koszcie oraz podpisy osoby świadczącej pomoc, beneficjenta pomocy⁵⁹ oraz Koordynatora Projektu⁶⁰. Powyższe odpowiadało zapisom § 8 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 Umowy dotacji.

(akta kontroli str. 1176-1179, 1300)

10. Fundacja w myśl § 2 pkt 4 Umowy przekazała w wymaganej kwocie⁶¹ środki na współfinansowanie przedmiotu umowy na wyodrębniony rachunek bankowy (wkład własny w wysokości 7 930,00 zł na 2019 r. i 8 217,20 zł na 2020 r.).

(akta kontroli str. 1219-1220)

11. Dysponent Funduszu w terminach i kwotach wskazanych w Umowie przekazał Fundacji środki na realizację Projektu⁶².

⁵⁴ Lub uprawnionego małoletniego wraz z osobą pod której pieczę pozostaje.

⁵⁵ Ze złożonych w okresie 2019 r. - 2020 (I półrocze) 199 wniosków badaniem objęto próbę 14,1 % akt dotyczących udzielonej pomocy, tj. 28 wniosków, które dobrano w sposób celowy na podstawie analizy wykazów osób objętych pomocą w ww. okresie.

⁵⁶ Gdzie rodziny objęte były procedurą „Niebieskiej karty”, zapadły wyroki w zakresie fizycznego i psychicznego znęcania się.

⁵⁷ Porady prawne, psychologiczne, psychiatryczne i psychoterapia, wydawanie bonów towarowych.

⁵⁸ Pokrzywdzonego, świadka lub osoby im najbliższej.

⁵⁹ Potwierdzenie udzielenia pomocy.

⁶⁰ Powyższe ustalenie nie dotyczy opisu ustalenia zawartego w pkt 7 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, które odnosi się do badanej próby wydatków Projektu.

⁶¹ 1% wartości przyznanego dofinansowania na dany rok,

(akta kontroli str. 1219-1220)

12. W okresie od 16 kwietnia 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. wydatki na realizację Projektu wyniosły 628 293,36 zł⁶³, z czego kwotę 618 138,40 zł sfinansowano ze środków dotacji (tj. 98,4%), a 10 155,98 zł ze środków własnych Fundacji.

Z próby objętych badaniem wydatków⁶⁴ w kwocie 422 471,19 zł (w tym 413 892,30 zł dotacji i 8 578,89 zł ze środków własnych Fundacji), wydatki w kwocie 320 498,05 zł (312 953,91 zł z dotacji i 7 564,15 zł ze środków Fundacji) spełniały kryteria kwalifikowalności, tj. były one: niezbędne do realizacji Projektu (zadania); racjonalne i efektywne; faktycznie poniesione w okresie realizacji zadania, wskazanym w Umowie dotacji; należycie udokumentowane; przewidziane w kosztorysie i zgodne z wytycznymi określonymi w Umowie.

Pozostałe wydatki w kwocie 101 964,42 zł (w tym 100 944,76 zł ze środków dotacji i 1 019,66 zł ze środków Fundacji) stanowiącej 24,1% próby badanych wydatków nie spełniały kryteriów kwalifikowalności wynikających z § 3 ust. 9 Umowy, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 220, 600-612, 820-865, 869-870, 1158-1162, 1185-1192, 1219-1225, 1233-1262, 1419-1543)

13. Wydatki na realizację projektu ponoszone były wyłącznie za pośrednictwem rachunku bankowego wyodrębnionego do obsługi Umowy, w formie przelewów lub płatności kartą powiązaną z tym rachunkiem.

(akta kontroli str. 1220)

14. Fundacja prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową dla środków udzielonej dotacji.

(akta kontroli str. notatka, 810-813, 820-865, 1219)

15. Dowody księgowe objęte próbą spełniały wymagania określone w art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości, były opisane zgodnie z postanowieniami § 8 pkt 11 i 12 Umowy⁶⁵, tj. w opisie dokumentów zawarto informację o współfinansowaniu zadań z Funduszu.

(akta kontroli str. 1219-1232)

16. W 2019 r. kwota wydatków administracyjnych wyniosła 87 544,17 zł i stosownie do § 4 ust. 1 umowy nie przekroczyła ona maksymalnej dopuszczalnej wartości procentowej wszystkich wydatków uznanych przez Fundację za kwalifikowalne⁶⁶ określonych w § 3 ust. 9 umowy. W 2020 r. (I półrocze) wydatki administracyjne wyniosły 51 981,61 zł⁶⁷. Przedmiotowe wydatki dotyczyły m.in.: wynagrodzeń (wraz z pochodnymi) Koordynatora Projektu, księgowego, podróży służbowych, zakupu materiałów: biurowych, promocyjnych, zakupu wyposażenia (mebli biurowych, laptopa, urządzenia wielofunkcyjnego), opłat: czynszowych, telefonicznych i pocztowych.

(akta kontroli str. 847-849, 856-857, 1081-1085, 1220)

⁶² Przekazanie środków dotacji na 2019 r. w wysokości 785 070,00 zł zrealizowane zostało w dniach 23 kwietnia 2019 r., 26 czerwca 2019 r. i 27 września 2019 r. Środki na 2020 r. w wysokości 610 127,10 zł (z łącznej kwoty 813 502,80 zł przewidzianej na 2020 r.) przekazane zostały, w dniach 13 stycznia 2020 r., 27 marca 2020 r., 29 czerwca 2020 r.

⁶³ Wydatki merytoryczne i administracyjne (faktycznie poniesione).

⁶⁴ Dobranych w sposób celowy i obejmujących: wydatki na wynagrodzenie osób pierwszego kontaktu i specjalistów (prawnika, psychoterapeuty, psychologa), dofinansowanie kosztów żywienia, zakwaterowania i wydawania bonów oraz wydatki na promocję i reklamę w ramach wydatków administracyjnych Projektu.

⁶⁵ W zakresie wydatków merytorycznych.

⁶⁶ Obliczonych w wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych (tj. wartości kosztów merytorycznych i kosztów administracyjnych).

⁶⁷ Wydatki administracyjne rozliczane są ryczałtowo, wydatki te traktowane są jako wydatki poniesione, z zastrzeżeniem weryfikacji poziomu kosztów administracyjnych do zatwierdzonych przez dysponenta Funduszu wydatków kwalifikowanych w ramach realizacji zadania. Beneficjent dotacji na koniec miesiąca rozlicza wysokość 1/12 kosztów administracyjnych określonych w danym roku kalendarzowym.

17. Zarząd Fundacji opracował procedurę⁶⁸ wydatkowania środków publicznych pochodzących z dotacji przewidzianą dla podmiotów, które nie są zobligowane do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych. W okresie 2019 r. - 2020 r. (I półrocze) Fundacja nie ponosiła wydatków uzasadniających zastosowanie ww. procedury.

(akta kontroli str. 814-819)

18. Fundacja przekazywała terminowo kwartalne informacje o wykorzystaniu środków dotacji, sprawozdania półroczne z realizacji Projektu oraz pełne wyciągi z wyodrębnionego rachunku bankowego do obsługi Umowy za okres od kwietnia 2019 r. do lipca 2020 r.

Fundacja terminowo⁶⁹ przekazywała sprawozdania półroczne z wykorzystania dotacji, a w przypadku stwierdzenia błędów dokonywała stosownych korekt i uzupełnień.

(akta kontroli str. 805-807, 869-870, 874-1076, 1221-1222, 1550-1551)

Sprawozdania za I i II półrocze 2019 r. zostały zatwierdzone przez dysponenta Funduszu po dokonaniu korekt przez Fundację. Sprawozdanie za II półrocze 2020 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie zostało zatwierdzone przez dysponenta Funduszu.

(akta kontroli str. 866-867, 1198)

19. Zgodnie z zapisem § 11 ust. 1 Umowy dotacji Fundacja w dniu 14 stycznia 2020 r. dokonała zwrotu kwoty 439 686,21 zł⁷⁰ niewykorzystanej części dotacji za 2019 r. (56% rocznej wartości dotacji).

(akta kontroli str. 808, 1220)

20. W dniu 17 lutego 2020 r. dysponent Funduszu wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej przez Fundację na 2019 r. ze środków Funduszu na realizację zadania. Celem postępowania było określenie kwoty dotacji przypadającej do zwrotu i terminu, od którego nalicza się odsetki w sytuacji braku dokonania zwrotu dotacji w terminie. W toku postępowania Fundacja złożyła wyjaśnienia, na podstawie których w dniu 11 maja 2020 r. ostatecznie ustalono, że Fundacja dokonała zwrotu dotacji za 2019 r. na rachunek dysponenta Funduszu w nadmiernej wysokości (o 400,00 zł). To spowodowało konieczność zwrotu tej kwoty na rachunek Fundacji i umorzenie postępowania.

(akta kontroli str.42-53, 1415-1418)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Członkowie Zarządu Fundacji, w pkt. II.5 Oferty konkursowej na realizację Projektu, zamiast opisu doświadczenia Fundacji w realizacji zadań określonych Ofertą oraz opisu skali i miejsca dotychczasowego działania w zakresie ich realizacji, przedstawili doświadczenie osób, które Fundacja zamierzała ewentualnie pozyskać do współrealizacji i obsługi zadania oraz doświadczenie Prezesa Zarządu.

(akta kontroli str. 37, 39, 60-66, 95-96, 103-106, 1342-1343)

⁶⁸ Uchwała Nr 2/2019 Zarządu Fundacji z dnia 1 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia procedury wydatkowania środków publicznych.

⁶⁹ Zgodnie z § 10 pkt 3 a-c) Umowy, tj. do 15 lipca 2019 r. za okres od 1 lutego 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., do 15 stycznia 2020 r. za okres od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r., 15 lipca 2020 r. za okres od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2020 r.

⁷⁰ Fundacja w dniu 14 stycznia 2020 r. dokonała przelewu środków w wysokości 439 686,21 zł, zawayżając tym samym wysokość zwrotu o kwotę 400,00 zł. Kwota ta została zwrócona na konto Fundacji w dniu 14 kwietnia 2020 r.

Prezes Zarządu wyjaśnił w tej sprawie, że Fundacja jako podmiot jest osobą prawną więc nie może posiadać ona doświadczenia. Według Prezesa jej doświadczeniem jest doświadczenie osób fizycznych, które tworzą fundację bądź z nią współpracują albo deklarują taką współpracę. Była Wiceprezes Zarządu Fundacji zeznała, że osoby, które zostały wykazane jako osoby realizujące projekt miały doświadczenie z osobami pokrzywdzonymi przestępstwami jak również brały udział w realizacji innych projektów o charakterze pomocy psychologicznej, prawnej, terapeutycznej i medycznej. Według niej osoby te dawały rękojmię, że Projekt zostanie zrealizowany prawidłowo.

(akta kontroli str. 628-631, 662-664)

NIK nie podziela argumentacji zawartej w powyższych wyjaśnieniach, gdyż kwalifikacje i doświadczenie osób trzecich wykonujących wcześniej zadania na własną rzecz lub na rzecz innych podmiotów, które Fundacja dopiero planowała ewentualnie zaangażować do realizacji Projektu, nie mogły być równocześnie doświadczeniem Fundacji (zwłaszcza że z 22 wskazanych z imienia i nazwiska osób planowanych do udziału w Projekcie, cztery zostały zastąpione innymi osobami). Przyjęcie za prawidłowe argumentacji Prezesa Zarządu powoduje, że w ofertach konkursowych można byłoby podać dane o doświadczeniu dowolnych osób, bez gwarancji ich udziału w projekcie. NIK zwraca również uwagę, że konkurs kierowany był do określonej grupy podmiotów, m.in. do fundacji (§ 4 pkt 1 Ogłoszenia). W tym kontekście należy podkreślić, że to doświadczenie instytucjonalne, a nie poszczególnych osób uczestniczących okresowo w realizacji Projektu, jest kluczowym dla właściwego zarządzania środkami publicznymi dotacji i należytej realizacji Projektu jako całości. Ponadto NIK zauważa, że doświadczenie oferentów w ramach konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo było istotnym elementem podlegającym ocenie. Podanie nieprawdziwych informacji na temat doświadczenia Fundacji w ofercie miało wpływ na ilość przyznanych punktów w toku oceny ofert, a tym samym decyzję o przyznaniu temu podmiotowi dofinansowania ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

2. Zarząd Fundacji, na skutek niedysponowania zapleczem kadrowym i lokalowym przewidzianym Ofertą konkursową, nie zapewnił w określonym Umową dotacji terminie rozpoczęcia realizacji Projektu, tj. dostępności od dnia 16 kwietnia 2019 r.⁷¹ większości z zadeklarowanych w Ofercie świadczeń pomocowych.

Fundacja w ustalonej umową dacie rozpoczęcia udzielania świadczeń miała tylko dwie umowy zlecenia zawarte z Prezesem i Wiceprezesem Zarządu Fundacji dotyczące świadczenia usług przez dwie osoby pierwszego kontaktu (spośród dziewięciu przewidzianych osób) i przez specjalistę psychologa (jedna osoba spośród dziewięciu przewidzianych specjalistów psychologów, psychiatrów i psychoterapeutów, dziewięciu specjalistów prawników i mediatora). Kolejnych 18 umów zawartych zostało w dniach 6 maja

⁷¹ Na stronach od 3 do 16 Oferty stanowiącej załącznik do Umowy. Dodatkowo w części III Oferty – Szczegółowy opis i kosztorys wskazano, że od 1 lutego 2019 r. realizowane będą m.in. następujące zadania projektu: organizowanie i finansowanie pomocy prawnej, w tym alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów oraz mediacji; pokrywanie kosztów związanych z psychoterapią, pomocą psychiatryczną lub psychologiczną; organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osobę pierwszego kontaktu. Umowę dotacji zawarto na okres od daty zawarcia tj. od 16 kwietnia 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. Umowa dopuszczała możliwość rozpoczęcia realizacji poszczególnych zadań Projektu i pokrycia ich kosztów ze środków dotacji, zgodnie z Ofertą, począwszy od 1 lutego 2019 r., z czego Fundacja nie skorzystała.

(11 umów⁷²), 1 czerwca (jedna umowa⁷³), 1 lipca (cztery umowy⁷⁴), 1 sierpnia (jedna umowa⁷⁵) i 1 września 2019 r. (jedna umowa⁷⁶).

Zarząd Fundacji nie zabezpieczył też dostępności świadczeń mediatora, albowiem z usługodawcą wskazanym w Ofercie od dnia rozpoczęcia realizacji Projektu do zakończenia czynności kontrolnych NIK⁷⁷ nie zawarto odpowiedniej umowy gwarantującej realizację tych usług.

(akta kontroli str. 96-106, 670-730)

Ponadto w ustalonej Umową dotacji dniu rozpoczęcia realizacji Projektu Fundacja nie dysponowała odpowiednimi lokalami – wskazanymi w Ofercie - umożliwiającymi udzielanie świadczeń w Okręgowym Ośrodku i w pięciu Lokalnych Punktach Pomocy Pokrzywdzonym Przesłpstwem. Fundacja wprawdzie posiadała podpisaną umowę najmu lokalu przeznaczonego na prowadzenie Okręgowego Ośrodku Pomocy Poszkodowanym Przesłpstwem w Raciborzu⁷⁸ jednakże od dnia 9 kwietnia do 4 maja 2019 r. trwał w nim remont, a lokal był faktycznie użytkowany od 6 maja 2019 r. Lokal na potrzeby Punktu w Jastrzębiu Zdroju⁷⁹, zgodnie z oświadczeniem Prezesa Zarządu Fundacji, był użytkowany nieodpłatnie od dnia 6 maja 2019 r. na podstawie umowy ustnej zawartej z jego właścicielem⁸⁰. Pisemne umowy najmu lokali użytkowych przeznaczonych na prowadzenie czterech lokalnych punktów pomocy poszkodowanym przespstwem zawarte zostały w dniach: 16 maja - dla punktu w Żorach⁸¹, 21 maja - dla punktu w Rybniku⁸², 24 maja - dla punktu w Nowej Wsi⁸³ oraz 1 czerwca 2019 r. - dla punktu w Wodzisławiu Śląskim⁸⁴.

(akta kontroli str. 39-40, 731-755, 1281)

W konsekwencji dopiero półtora miesiąca po podpisaniu umowy dotacji Fundacja dysponowała zasobami lokalowymi niezbędnymi do jej pełnej realizacji, a kompletowanie kadry specjalistów trwało cztery i pół miesiąca, co mogło negatywnie wpłynąć na dostępność pomocy dla uprawnionych osób.

Powyższe było niezgodne z zapisami Umowy dotacji. Zgodnie z § 1 ust. 4 przedmiot Umowy będzie realizowany w terminie od dnia jej zawarcia do 31 grudnia 2021 r. (termin realizacji umowy), natomiast w myśl § 1 ust. 5 w przypadku wcześniejszego rozpoczęcia realizacji zadań Projektu, zgodnie z Ofertą, Fundacja zobowiązana była od dnia 16 kwietnia 2019 r. w pełni dostosować realizację przedmiotu umowy do warunków Umowy.

(akta kontroli str. 215-216)

W powyższej sprawie Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że dysponent Funduszu nie wymagał posiadania podpisanych umów na najem lokali oraz zatrudnienia osób wchodzących w skład deklarowanego potencjału kadrowego. Fundacja uzyskała zapewnienie o pełnej gotowości współpracy w realizacji

⁷² Z czterema prawnikami, jednym psychiatrą, dwoma psychologami, dwoma psychoterapeutami (psychologdy i psychoterapeuci zawarli jednocześnie umowę na świadczenie usług pomocy osoby pierwszego kontaktu) i z dwoma osobami pierwszego kontaktu.

⁷³ Na świadczenie usług osoby pierwszego kontaktu oraz specjalisty psychologa i psychoterapeuty.

⁷⁴ Trzy umowy dotyczące świadczenia pomocy prawnej i jedna na świadczenie usług osoby pierwszego kontaktu (w związku ze zgłoszoną zmianą w Ofercie).

⁷⁵ Na świadczenie pomocy prawnej.

⁷⁶ Na świadczenie pomocy specjalisty (psychologa i psychoterapeuty).

⁷⁷ 18 września 2020 r.

⁷⁸ Przy ul. Szewskiej 3/8.

⁷⁹ Przy ul. Harcerskiej 3.

⁸⁰ Będącego jednocześnie wykonawcą umowy zlecenia na świadczenie usług osoby pierwszego kontaktu i specjalisty - prawnika.

⁸¹ Na Os. Sikorskiego 52. Lokal ten był dostępny na potrzeby Punktu od 22 maja 2019 r.

⁸² Przy ul. Kościuszki 22/5. Lokal ten był dostępny na potrzeby Punktu w dniu zawarcia umowy najmu.

⁸³ Przy ul. Sportowej 1. Lokal ten był dostępny na potrzeby Punktu od 16 maja 2019 r. Lokalizacja ta zastąpiła przewidzianą wcześniej w Ofercie lokalizację Punktu w Suminie.

⁸⁴ Przy ul. Zuchów 3. Lokal ten był użytkowany na potrzeby Punktu od 4 czerwca 2019 r.

Projekt po uzyskaniu pozytywnej odpowiedzi dysponenta Funduszu na złożoną Ofertę.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił także, że dotychczas Zarząd Fundacji nie zawarł umowy z osobą mającą świadczyć usługi mediacji ponieważ do chwili obecnej nie wystąpiła potrzeba udzielenia tego rodzaju pomocy.

(akta kontroli str. 755-758, 1320-1321)

NIK nie podziela argumentacji zawartej w powyższych wyjaśnieniach. Zgodnie bowiem z §1 pkt 5 Umowy dotacji Fundacja zobowiązana była od dnia podpisania Umowy „w pełni dostosować realizację przedmiotu umowy do warunków umowy”. Czas jaki upłynął od pozyskania przez Fundację informacji o przyznaniu dotacji w dniu 11 marca 2019 r. do dnia podpisania Umowy wyniósł 34 dni, co w ocenie NIK było wystarczającym okresem do zabezpieczenia gotowości Fundacji do realizacji przedmiotu Umowy od 16 kwietnia 2019 r., zgodnie z Ofertą i warunkami konkursu. NIK zauważa także, że wg informacji osoby wymienionej jako potencjalny wykonawca zadań mediatora, w 2019 roku wyraziła ona zgodę na udział w Projekcie, natomiast w 2020 r. nikt nie zwracał się do niej z zapytaniem o świadczenie usług i obecnie nie wyraża na to zgody.

(akta kontroli str. 177-178, 215-218, 1328-1329)

3. Zarząd Fundacji i Koordynator Projektu w ramach realizacji przedmiotu Umowy dotacji, w okresie od 2 do 22 grudnia 2019 r. podjęli współpracę⁸⁵ z inną fundacją (z terenu województwa opolskiego), bez uprzedniego skierowania w tej sprawie wniosku do dysponenta Funduszu⁸⁶ oraz bez uzyskania uprzedniej pisemnej zgody dysponenta. Stanowiło to naruszenie § 17 ust. 1 ww. Umowy, bowiem Oferta Fundacji nie przewidywała udzielania pomocy za pośrednictwem innych jednostek.

(akta kontroli str. 477-535, 907, 911, 916)

W tej sprawie Koordynator Projektu wyjaśniła, że z zapytaniem o możliwość sfinansowania wydatków innej fundacji zwróciła się do opiekuna Projektu w Ministerstwie w dniu 22 grudnia 2019 r., a ostateczną zgodę otrzymała w mailu z 23 grudnia 2020 r. Jako przyczynę zwrócenia się do Ministerstwa z zapytaniem dotyczącym możliwości finansowania wydatków innej Fundacji po faktycznym rozpoczęciu współpracy z tą fundacją, Koordynator Projektu podała przeoczenie zapisów Umowy oraz kumulację obowiązków w tym okresie (prawidłowe zamknięcie roku, rozliczenie II półrocza 2019 r.).

(akta kontroli str. 534-542, 554-558, 1549)

4. Zarząd Fundacji zaangażował do realizacji Projektu trzy osoby bez wykształcenia i doświadczenia wymaganego §6 ust. 6 i 7 Ogłoszenia o konkursie. Jedna z sześciu osób świadczących pomoc psychologiczną nie posiadała wymaganego wykształcenia potwierdzonego dyplomem magistra psychologii⁸⁷, a dwie osoby spośród 12 osób zaangażowanych do świadczenia usług osoby pierwszego kontaktu⁸⁸ nie posiadały wymaganego co najmniej rocznego doświadczenia w pracy z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem.

⁸⁵ Przy realizacji części trzech zadań objętych Umową dotacji: pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia; pokrywania kosztów żywności lub bonów żywnościowych; pokrywania kosztów zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej.

⁸⁶ Wraz z uzasadnieniem konieczności zlecenia danego zadania lub jego części.

⁸⁷ Lub wykształcenia zagranicznego uznanego za równorzędne, zgodnie z ustawą z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. z 2019 r., poz. 1026). Osoba ta posiadała wykształcenie pedagogiczne.

⁸⁸ Do zadań której należy w szczególności: przyjmowanie zgłoszeń, kierowanie do specjalistów, udzielanie podstawowych informacji dotyczących praw osób pokrzywdzonych przestępstwem, w tym o procedurach pomocy, instytucjach wsparcia,

Kontrolerom przedłożono wprawdzie dwa zaświadczenia o tym, że w ramach zaangażowania jednej z osób w działalność parafialnego koła Caritas pozyskiwała ona środki i miała bezpośredni kontakt z osobami potrzebującymi pomocy oraz że druga z tych osób udzielała się w działalność parafialnego zespołu Caritas, którego działalność obejmowała pomoc pokrzywdzonym. Zaświadczenia te nie dowodzą jednak trwającego przez okres co najmniej roku, faktycznego zaangażowania tych osób w pracę z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem, wymaganego §6 ust. 7 Ogłoszenia o konkursie. Braki w zakresie wymaganego wykształcenia i doświadczenia personelu Fundacji stanowiły naruszenie szczegółowych warunków (wytucznych) realizacji Projektu zawartych w § 6 ust. 6 i 7 Ogłoszenia konkursowego. Zatem wydatki Projektu na wynagrodzenia ww. trzech osób⁸⁹, w kwocie 100 839,42 zł (z tego 99 831,01 zł sfinansowane środkami dotacji, a 1 008,41 zł - środkami Fundacji) nie spełniają kryteriów kwalifikowalności, wynikających z § 3 ust. 9 Umowy dotacji

(akta kontroli str. 573-574, 580-584, 600-612, 662-663, 665-666, 670-674, 689-691, 1387-1403, 1419-1543)

W powyższej sprawie Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że wszystkie zaangażowane do realizacji zadania osoby pierwszego kontaktu posiadały wymagany okres doświadczenia w pracy z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem. Wyjaśnił też, że specjalista nie wykonywała żadnych czynności i obowiązków specjalisty psychologa, a wykonywała jedynie czynności i obowiązki z związane z psychoterapią.

(akta kontroli str. 628-631)

NIK zwraca uwagę, że powyższym wyjaśnieniom zaprzecza treść zgromadzonych informacji i uzyskanych w trakcie kontroli zaświadczeń o posiadanym doświadczeniu⁹⁰; treść umów zlecenia zawartych w 2019 r. i 2020 r. z osobą, która miała świadczyć usługi pomocy specjalisty, w tym psychologicznej oraz treść czterech przez nią wystawionych rachunków potwierdzających wykonanie porad psychologicznych i świadczeń pomocy psychologicznej.

(akta kontroli str. 600-612, 665-666, 689-691, 1387)

5. Fundacja objęła pomocą w ramach Projektu osobę nieuprawnioną. Z 28 badanych spraw jedna dotyczyła osoby, która nie została poszkodowana przestępstwem. Odpowiedzialność za powyższe ponosi osoba pierwszego kontaktu⁹¹, która błędnie zakwalifikowała do objęcia pomocą osobę poszkodowaną w wyniku kolizji drogowej, ale nie poszkodowaną przestępstwem. W dniu 23 maja 2019 r. złożony został wniosek o udzielenie pomocy osobie poszkodowanej w wyniku „wypadku komunikacyjnego”. Wnioskodawca wskazał, że on jako kierowca pojazdu oraz pasażer zostali poszkodowani w wyniku kolizji drogowej⁹². W uzasadnieniu wniosku nie wskazano jakie były skutki kolizji dla poszkodowanego⁹³. Wnioskodawca dołączył wyrok nakazowy sądu (w którym sprawcy wykroczenia wymierzono

działaniu organów ścigania oraz kluczowe, zdaniem NIK, zadania polegające na wstępnej ocenie uprawnienia do uzyskania pomocy i czuwaniu nad prawidłowym wypełnianiem wniosków.

⁸⁹ Osoby udzielającej pomocy psychologicznej w czterech okresach miesięcznych oraz dwóch osób pierwszego kontaktu (przez okres od maja 2019 r. do maja 2020 r. i od lipca 2019 r. do lipca 2020 r.).

⁹⁰ Dokumenty te nie potwierdzają, że ww. osoby w dniu zawarcia umowy zlecenia posiadały wymagane co najmniej roczne doświadczenie.

⁹¹ Jedna z dwóch osób, które nie posiadały udokumentowanego rocznego doświadczenia w pracy z osobami poszkodowanymi przestępstwem.

⁹² Która miała miejsce 23 miesiące wcześniej.

⁹³ W treści wniosku wskazano następujące uzasadnienie „wypadek komunikacyjny miał miejsce w dniu 22 czerwca 2017 r. w Raciborzu. Sprawczyni nie ustąpiła pierwszeństwa przejazdu i doprowadziła do zdarzenia z samochodem, którym kierował pokrzywdzony. W samochodzie była również pasażerka pani (...)”.

karę grzywny) oraz dokumentację dotyczącą odmowy wypłaty zadośćuczynienia przez ubezpieczyciela⁹⁴. Wynikało z niej, iż wnioskodawca starał się uzyskać wcześniej - bezskutecznie - zadośćuczynienie w imieniu pasażera⁹⁵. Fundacja przyznała wnioskodawcy pomoc w postaci usług specjalisty – prawnika o wartości 675,00 zł (4,5 godziny porad prawnych, w ramach których prawnik udzielał konsultacji w zakresie uzyskania odszkodowania oraz sporządzał pisma i wyjaśniał wątpliwości w tej sprawie) i pomocy specjalisty – psychologa o wartości 300,00 zł (2 godziny konsultacji). Zdaniem NIK wydatki na ww. świadczenia nie były niezbędne dla realizacji Projektu, jak też racjonalne i zgodne z wytycznymi określonymi w Umowie⁹⁶, zatem kwota 975,00 zł (w tym 965,25 zł ze środków dotacji i 9,75 zł ze środków Fundacji) przyznana na wynagrodzenie ww. specjalistów, nie spełnia kryteriów kwalifikowalności, wynikających z § 3 ust. 9 Umowy dotacji.

(akta kontroli str. 220, 938, 1153-1175, 1233-1262)

W powyższej sprawie Koordynator Projektu oraz Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnili, iż ideą pomocy Funduszu jest pomaganie ofiarom, osobom poszkodowanym, pokrzywdzonym a taką w ich ocenie był wnioskodawca. Wskazali, że Ministerstwo nie opracowało jednolitych, jednoznacznych metod udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym, jak również nie wykluczyło wprost możliwości pomagania osobom pokrzywdzonym przez czyny zabronione, w tym wykroczenia.

(akta kontroli str. 1211, 1214)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK zwraca uwagę, że beneficjentami wdrożonego przez Ministerstwo Programu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym⁹⁷, o którym mowa w § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości⁹⁸ są wyłącznie osoby pokrzywdzone w wyniku przestępstwa, osoby im najbliższe oraz świadkowie i osoby im najbliższe. W powyższym przypadku, wnioskodawcą nie była osoba spełniająca ww. kryterium, gdyż sprawczyni kolizji została ukarana grzywną za wykroczenie z art. 86 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń⁹⁹. Przyczyną powyższego mógł być również fakt, że o zakwalifikowaniu do objęcia Projektem decydowała osoba pierwszego kontaktu nieposiadająca wymaganego rocznego doświadczenia w pracy z osobami poszkodowanymi przestępstwem.

6. Koordynator Projektu zatwierdziła wykaz dotyczący m.in. realizacji przez specjalistę psychoterapeutę świadczenia pomocowego w dniu 25 października 2019 r., mimo iż osoba ta nie wystawiła i nie przekazała Fundacji załącznika do wniosku o przyznanie pomocy (tj. „Części B”) wraz z podpisem beneficjenta potwierdzającym fakt udzielenia mu pomocy, co było wymagane zgodnie z § 8 ust. 2 pkt 5 Umowy dotacji. Z uwagi na brak potwierdzonej i zatwierdzonej przez Koordynatora Projektu „Części B” przedmiotowego świadczenia psychoterapeutycznego, nie było możliwe zidentyfikowanie osoby, której zostało ono udzielone. Skutkiem braku udokumentowania i potwierdzenia przekazania pomocy o wartości 150,00 zł jest uznanie tego kosztu (w tym 148,50 zł ze środków dotacji i 1,50 zł ze środków Fundacji), stosownie do § 3

⁹⁴ Tj. pismo Rzecznika Finansowego oraz korespondencję z ubezpieczycielem.

⁹⁵ Pomimo, iż pasażer pojazdu sam nie składał takich wniosków.

⁹⁶ Zgodnie z którym przedmiotem Umowy jest realizacja zadań w zakresie udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem (...).

⁹⁷ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/program-pomocy-osobom-pokrzywdzonym-przestepstwem-na-lata-2019-2021>.

⁹⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 683.

⁹⁹ Dz. U. z 2019 r., poz. 821.

ust. 9 ppkt d i § 8 ust. 2 pkt 1 i 5 Umowy, jako wydatek niespełniający warunków kwalifikowalności.

(akta kontroli str. 1185-1192)

Ww. specjalista wyjaśnił, że ze względu na fakt, iż w tym samym dniu odbywała się porada prawna „Część B” pozostała u prawnika i nie została ona podpisana na sesji psychoterapeutycznej. Koordynator Projektu i Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnili, iż dyżur faktycznie miał miejsce, na dowód czego przedłożono oświadczenie specjalisty ze wskazaniem danych osoby, której udzielana była pomoc. Natomiast brak formalnego wypełnienia „Części B” wniosku wynikał z przeoczenia i braku dostarczenia karty przez specjalistę.

(akta kontroli str. 1182-1184)

NIK zwraca uwagę, iż w dokumentacji rzeczowej pomocy udzielonej osobie wskazanej przez specjalistę i Koordynatora Projektu nie istnieje jakikolwiek dokument (w szczególności załącznik „Część B”) z konsultacji prawnej z dnia 25 października 2019 r. W ocenie NIK na Koordynatorze Projektu, stosownie do zapisu Oferty¹⁰⁰ i postanowień § 6 ust. 10 Ogłoszenia konkursowego spoczywa obowiązek weryfikacji dokumentacji przedkładanej przez personel go realizujący.

(akta kontroli str. 1405-1408)

7. Zarząd Fundacji nie zrealizował w pełnym zakresie postanowień § 8 ust. 5 Umowy dotacji albowiem:

a) nie poinformował Prokuratury Regionalnej w Katowicach oraz Wydziału Zamiejscowego Departamentu do spraw Przemocności Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej w Katowicach¹⁰¹ o świadczonej pomocy przez Okręgowy Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przemocnością oraz lokalne punkty;

W powyższej sprawie Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że nie dopełniono ww. obowiązku w wyniku przeoczenia, które spowodowane było natłokiem spraw związanych z uruchomieniem Ośrodka Pomocy dla Pokrzywdzonych Przemocnością i punktów lokalnych oraz, że obowiązek ten zostanie wypełniony.

b) w sposób wadliwy poinformował właściwe miejscowo sądy: apelacyjny, okręgowe i rejonowe, prokuratury okręgowe, rejonowe oraz wszystkie komendy Policji z terenu, na którym realizowano zadanie. W przekazanych informacjach podano nieprawdziwe dane o:

- świadczeniu pomocy w Lokalnych Punktach Pomocy Pokrzywdzonym w Wodzisławiu Śląskim, Rybniku, Suminie, Żorach i Jastrzębiu Zdroju;
- umiejscowieniu Punktów w Rybniku przy ul. Skłodowskiej 7 i Suminie przy ul. Rybnickiej 25C.

Pismami z 23 kwietnia 2019 r. Fundacja poinformowała ww. instytucje o działalności Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przemocnością w Raciborzu oraz o dyżurach w Lokalnych Punktach Pomocy, w ramach realizacji Projektu. W pismach wskazano wszystkie adresy Lokalnych Punktów Pomocy, tj. Wodzisław Śląski, ul. Zuchów 3; Rybnik, ul. Skłodowskiej 7; Sumina, ul. Rybnicka 25C; Żory, Os. Sikorskiego 52 i Jastrzębie Zdrój, ul. Harcerska 3, podczas gdy żadna

¹⁰⁰ Zawartych na stronie 14.

¹⁰¹ Tj. dwóch z ośmiu kategorii podmiotów.

z ww. placówek wówczas jeszcze nie prowadziła działalności¹⁰². Ponadto Punkty w Rybniku i Suminie pod powyższymi adresami nie powstały, bowiem faktycznie uruchomiono je w innych lokalizacjach¹⁰³, o czym powyższe instytucje powiadomiono dopiero w dniu 28 listopada 2019 r.¹⁰⁴ tj. po upływie 191 i 198 dni od ich uruchomienia.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, iż posiadał zapewnienie słowne od właścicieli lokali, w których miały powstać Punkty Pomocy, że możliwym będzie ich funkcjonowanie.

(akta kontroli str. 39-40, 731-754, 761-801)

Zdaniem NIK powyższe błędy mogą być pośrednim skutkiem braku odpowiedniego doświadczenia i opóźnieniem w przygotowaniu Fundacji do pełnej realizacji rzeczowej przedmiotu Umowy. Izba zauważa, że błędne informowanie o funkcjonowaniu Lokalnych Punktów Pomocy mogło ograniczać dostępność pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.

8. Zarząd Fundacji odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów o ochronie danych osobowych nie wdrożył do stosowania odpowiednich - do przedmiotu prowadzonej działalności - środków organizacyjnych, o których mowa w § 19 ust. 12 Umowy i w art. 24 ust. 1 RODO, w zakresie zasad postępowania z danymi osobowymi osób poszkodowanych przestępstwem i innych osób, w tym ich zbierania, wykorzystywania, utrwalania i przechowywania dla celów związanych z realizacją przedmiotu Umowy i w sposób zgodny z jej zapisami oraz przepisami RODO.

Skutkiem powyższego zaniechania, było naruszenie przez Zarząd Fundacji postanowień § 8 ust. 3 pkt 1 Umowy dotacji, bowiem dopuszczono do sytuacji, iż kompletne skany dokumentacji rzeczowej udzielonej pomocy¹⁰⁵ przechowywano nie w siedzibie Fundacji, utrwalone w formie elektronicznej na płycie CD, DVD lub na innym nośniku elektronicznym, a w ogólnodostępnej internetowej usłudze chmurowej *Dysk Google*¹⁰⁶.

(akta kontroli str. 222-223, 231-232, 1299-1310, 1319)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że dokumentacja jest skanowana ponieważ Fundacja jest zobowiązana do sprawozdawczości, zgodnie z § 8 ust. 3 Umowy dotacji. I aby móc wysłać całość lub część załączników w formie skanów nagranych na nośniku optycznym lub elektronicznym na ewentualne wezwanie dysponenta Funduszu Fundacja musi je mieć zeskanowane. Natomiast wyjaśniając przyczyny i okoliczności przechowywania danych w usłudze chmurowej Prezes Zarządu podał, że umieszczenie skanów dokumentacji rzeczowej w tej usłudze miało na celu dodatkowego zabezpieczenia przed ewentualnym zniszczeniem pierwotnych nośników¹⁰⁷, co się już wcześniej wydarzyło (uszkodzenie laptopa Fundacji).

(akta kontroli str. 1311-1314, 1320-1322)

NIK zauważa, że na dyskach komputerowych i nośnikach znajdujących się w siedzibie (biurze) Fundacji, zgodnie z zasadą minimalizacji danych osobowych, określoną w art. 5 ust. 1 pkt c RODO, przechowywane dane

¹⁰² Lokalne Punkty rozpoczęły działalność odpowiednio: 4 czerwca, 21 maja (w Rybniku przy ul. Kościuszki 22/5), 14 maja (w Nowej Wsi przy ul. Sportowej 1), 22 maja i 6 maja 2019 r.

¹⁰³ W Rybniku przy ul. Kościuszki 22/5 i w Nowej Wsi przy ul. Sportowej 1.

¹⁰⁴ Pismem przekazany za pośrednictwem poczty elektronicznej.

¹⁰⁵ M.in. wnioski o udzielenie pomocy z załącznikami, zawierające dane osobowe osób poszkodowanych, w tym dane wrażliwe dotyczące stanu zdrowia i w ograniczonym zakresie seksualności osób oraz dane osobowe dotyczące wyroków skazujących oraz czynów zabronionych, o których mowa w art. 10 RODO.

¹⁰⁶ (ang. *Google Drive*). Dane te zabezpieczone były hasłem użytkownika.

¹⁰⁷ Dysków, płyt CD/DVD i innych nośników.

osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co jest niezbędne do celów, w których są one przetwarzane. Innymi słowy, Zarząd Fundacji jest zobowiązany do utrwalania i przechowywania tylko takich danych, jakie są mu niezbędne dla określonego celu ich przetwarzania. Powyższe wyjaśnienie Prezesa Zarządu wskazuje zatem, że skanowanie i przechowanie w formie elektronicznej całości zbioru dokumentacji rzeczowej, aby móc wysłać całość lub część załączników, bez zaistnienia konkretnego obowiązku ich przekazania do Ministerstwa, narusza postanowienia art. 5 ust. 1 pkt c RODO.

(akta kontroli str. 223)

9. Fundacja nie oznaczyła właściwie jednego z Lokalnych Punktów Pomocy, w którym udzielano pomocy osobom uprawnionym.

Dojście do Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Nowej Wsi prowadzonego przez Fundację na terenie osobnego budynku Świetlicy Środowiskowej w Nowej Wsi (z osobnym wejściem) oraz miejsce świadczenia pomocy nie były oznakowane (jedyny plakat informacyjny znajdował się bowiem w gablocie przy wejściu głównym do siedziby Ośrodka Wspierania Rodziny w Nowej Wsi). Naruszało to §6 ust. 1 Ogłoszenia o konkursie oraz zapis § 1 ust. 10 Umowy dotacji. Zdaniem NIK mogło to utrudniać potencjalnym klientom Fundacji dostęp do ww. miejsca i nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą dyżurującą w Punkcie.

(akta kontroli str. 215-217, 420-423)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że sposób oznaczenia wydawał się wystarczający w stosunku do niewielkiego budynku. Ponadto Prezes Zarządu wyjaśnił, że aby łatwiej było odnaleźć właściwy lokal Fundacja zwróci się do wynajmującego lokal o zgodę na umieszczenie dodatkowych tablic. Koordynator Projektu wyjaśniła, że ww. problem dotyczył braku formalnego wyrażenia zgody przez właścicieli i administratorów budynków i przyległych terenów.

(akta kontroli str. 446-449, 450-458)

Odnosząc się do wyjaśnień NIK wskazuje, że zgodnie z Umową dotacji oznakowaniu współfinansowanemu ze środków dotacji w ramach Projektu podlegają nie budynki gminnych placówek, a miejsca świadczenia przez Fundację pomocy osobom pokrzywdzonym przepięstwem. W przypadku Lokalnego Punktu Pomocy w Nowej Wsi zarówno dojście, jak i odrębne wejście do Świetlicy Środowiskowej nie były oznakowane. Ponadto NIK zauważa, że Zarząd Fundacji zawierając umowy najmu lokalu na potrzeby ww. Punktu Pomocy nie zadbał o uzyskanie zgody wynajmującego na oznakowanie miejsca świadczenia pomocy osobom pokrzywdzonym.

(akta kontroli str. 459-466)

10. Koordynator Projektu oraz Prezes Zarządu Fundacji nie zapewнили niezbędnej aktualizacji danych informacyjnych publikowanych na współfinansowanej ze środków Funduszu stronie internetowej¹⁰⁸. Zawierała ona nieprawidłowe¹⁰⁹ informacje o adresie miejsca świadczenia pomocy pokrzywdzonym przepięstwem w Rybniku¹¹⁰ oraz o godzinach prowadzenia dyżurów konsultacyjnych w Punktach w Wodzisławiu Śląskim¹¹¹ i w Nowej Wsi¹¹².

¹⁰⁸ Do dnia 3 sierpnia 2020 r.

¹⁰⁹ Niezgodne z informacjami zamieszczonymi w punkcie II.8.g, w tabeli na stronach 24 i 25 zaktualizowanej Oferty z 30 lipca 2019 r.

¹¹⁰ Było: ul. Kościuszki 22/5 a powinno być: ul. Rudzka 13C.

¹¹¹ Było: 15:00-19:00 a powinno być: 8:00-12:00.

¹¹² Było: 12:00-16:00 a powinno być: 12:30-16:30.

To zdaniem NIK, naruszało §6 ust. 10 Ogłoszenia konkursowego i mogło utrudniać potencjalnym klientom uzyskanie wiarygodnej informacji o ww. miejscach i nawiązanie kontaktu z osobą dyżurującą w Punkcie.

(akta kontroli str. 305-315, 419, 424-425, 436-437, 455-456)

Brak aktualizowania strony internetowej Koordynator Projektu, odpowiedzialna na podstawie zapisów Oferty¹¹³ m.in. za działania informacyjne i promocyjne Projektu, tłumaczyła błędem ludzkim, wynikłym na skutek wielokrotnej zmiany lokalizacji, dni i godzin działania Punktów położonych w Rybniku, Wodzisławiu Śląskim i Nowej Wsi. Koordynator wyjaśniła, że kilkakrotnie na początku realizacji zadania przeprowadziła weryfikację publikowanych treści informacyjnych oraz podała, że później zadanie to powierzono Prezesowi Zarządu Fundacji. Przy natłoku wszystkich obowiązków administracyjnych i ich czasowej kumulacji doszło do ww. przeoczenia. Koordynator tłumaczyła też powstałą nieprawidłowość problemem technicznym z administrowaniem stroną internetową Fundacji, powierzonym osobie nie zaangażowanej w realizację Projektu.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że fakt udostępnienia na stronie internetowej Fundacji nieprawidłowych danych miał miejsce w związku z niedopatrzeniem osoby obsługującej stronę oraz poinformował kontrolerów NIK o skorygowaniu nieprawidłowego adresu Punktu w Rybniku¹¹⁴.

(akta kontroli str. 107, 446-454, 457-458, 658, 1354)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień Prezesa Zarządu i Koordynatora, NIK wskazuje (także w kwestii oznakowania Punktu w Nowej Wsi), że Fundacja do dnia 30 czerwca 2020 r. poniosła wydatki¹¹⁵ na reklamę, promocję, tablice i obsługę informatyczną Projektu w wysokości 3,4 tys. zł. Dlatego też stan i umiejscowienie tablic informacyjnych oraz treść informacyjna strony internetowej Fundacji powinny podlegać weryfikacji przez Koordynatora Projektu oraz niezbędnemu uzupełnianiu w całym okresie realizacji Umowy.

(akta kontroli str. 107, 167-168)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę na:

Uwagi

1. Konieczność uzyskiwania uprzedniej pisemnej zgody dysponenta Funduszu na zlecenie przez Fundację realizacji niektórych lub wszystkich zadań stanowiących przedmiot Umowy innym jednostkom, o których mowa w art. 43 §8 pkt 1 Kodeksu karnego wykonawczego;
2. Konieczność aktualizacji danych informacyjnych na temat realizacji Projektu zamieszczanych na stronie internetowej Fundacji;
3. Konieczność świadczenia usług osoby pierwszego kontaktu wyłącznie przez osoby posiadające co najmniej roczne doświadczenie w pracy z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem oraz na konieczność udzielania świadczeń pomocowych wyłącznie osobom poszkodowanym przestępstwem;
4. Konieczność uzyskiwania prawidłowej dokumentacji potwierdzającej udzielenie świadczenia przez specjalistę oraz na potrzebę ich prawidłowej weryfikacji przez Koordynatora Projektu.

¹¹³ Strona 14.

¹¹⁴ W wyniku przekazania jednostce informacji o ww. nieprawidłowościach sprostowano także błędne godziny prowadzenia dyżurów.

¹¹⁵ W ramach kosztów administracyjnych.

oraz przedstawia następujące wnioski pokontrolne:

Wnioski

1. Zgłoszenie dysponentowi Funduszu korekt do półrocznych sprawozdań Fundacji z wykonania Umowy, o których mowa w § 10 ust. 3 ppkt a, b i c Umowy, w związku z niespełnieniem przez część wydatków Projektu warunków kwalifikowalności.
2. Zapewnienie dostępności świadczeń pomocowych w zakresie usług specjalisty mediatora poprzez zawarcie umowy potwierdzającej gotowość do świadczenia tych zadań.
3. Wyeliminowanie naruszeń warunków realizacji zadania w postaci udzielania świadczeń psychologicznych przez osobę nie posiadającą dyplomu magistra psychologii.
4. Zapewnienie prawidłowej realizacji obowiązków wynikających z § 8 ust. 3 pkt 1 i § 19 ust. 12 Umowy dotacji oraz art. 5 ust. 1 pkt c i art. 24 ust. 1 RODO w zakresie zbierania oraz elektronicznego utrwalania i przechowywania przetwarzanych danych osób, którym Fundacja udzieliła pomocy.
5. Niezwłoczne poinformowanie Prokuratury Regionalnej w Katowicach oraz Wydziału Zamiejscowego Departamentu do spraw Przemoczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej w Katowicach o świadczonej pomocy przez Okręgowy Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przemocem oraz Lokalne Punkty.
6. Uzupełnienie oznakowania informacyjnego miejsca świadczenia pomocy osobom pokrzywdzonym przemocem w Nowej Wsi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, 4 grudnia 2020 r

Kontroler
Artur Stekla
Główny specjalista k.p.

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Piotr Miklis
Dyrektor Delegatury NIK
w Katowicach

/-/

